

[Aksel Larsen.]

erklærer, at et bredere europæisk økonomisk samarbejde er ønskeligt, og vi anser det for særdeles tænkeligt, at der kommer et sådant bredere økonomisk samarbejde i Europa; det behøver imidlertid ikke at blive det, der er det nuværende fællesmarked, heller ikke i en vis udvidet skikkelse. Her er jeg enig med ministeren: det forenede Norden kan fremme denne udvikling, og det var jo også noget sådant, folketinget sagde i sin dagsorden af 15. maj 1968, som ministeren udtrykkelig henviste til, om, at vi skal tilstræbe et nordisk økonomisk dynamisk samarbejde, et virkeligt nordisk økonomisk fællesskab med en bredere europæisk løsning som endemål.

Ja, dette turde være nok. Der må dog lige tilføjes det, at en væsentlig del af det nordiske samarbejde kommer til at bestå i løsning af trafikproblemer og transportproblemer og i tilrettelæggelse af en virkelig ensartet og planmæssig transportpolitik. Det, der i første omgang presser sig på, er løsningen af trafikproblemerne omkring Øresund. Nu hvor kontroverserne med Sverige i så henseende i det væsentlige er overvundet eller forsvundet, skulle det bedrøve mig meget, hvis kontroverser eller divergerende meninger inden for den danske regering skulle begynde at optårne hindringer eller forsinke, at man får taget fat på den rigtige løsning.

Godkendes det resultat, der nu foreligger, af de 4 nordiske lande, tager man derefter fat på at praktisere det — og jeg ved, at så er der selvfølgelig vanskeligheder, der skal løses hen ad vejen — så oprinder der en ny tid for Norden, og i hvert fald er det sådan, at Nordisk Råds session i Reykjavik holdes under forhold, vi ikke har haft tidligere. Jeg håber, at den bliver efterfulgt af en meget snarlig godkendelse af traktaterne og aftalerne om Nordek.

Jeg kan ikke slutte dette uden i al stilfærdighed at gøre opmærksom på, at i alle de skiftende faser, hvor vi har diskuteret markedspolitik her i det høje ting og uden for det høje ting, har socialistisk folkeparti bestandig peget på, at vi burde koncentrere vore kræfter om at nå til den nordiske enhed, uden at vi dermed har afvist deltagelse i et bredere europæisk økonomisk samarbejde.

Vi kan kun være glade for, at alle eller forhåbentlig alle partier — jeg ved jo endnu ikke, hvad hr. Sigsgaard vil sige — nu kan tilslutte sig det opnåede resultat, og vi er stadig væk af den forhåbningsfulde mening, at når der er gået nogen tid, vil man også måtte erkende, at det, vi har sagt om mulighederne ude i Europa, var det mest realistiske.

Sigsgaard: Jeg skal prøve at lade være med at begrave mig i taktiske overvejelser og detaljer og i stedet trække nogle af de større problemer frem.

Hvorfor får vi disse markedsdannelse? Er det fællesskabet mellem de europæiske befolkninger, der tvinger dem frem? Er det vor tids stadig stærkere kommunikation over grænserne? Det er det ikke. De virkelige drivkræfter nævnes jo aldrig i talerne, og de er heller ikke nævnt i dag: fællesmarkedet blev skabt, fordi den moderne industri ikke længere kunne undvære det. Den måtte have det sådan, at kapital og det, som den kalder arbejdskraft, kunne bevæge sig frit over grænserne. Den måtte kunne rationalisere og lave arbejdsdeling på tværs af grænserne. Nationalstaterne var blevet for små og deres grænser for unaturlige. Storindustrien søgte sig markeder på tværs af grænserne, kapital blev investeret uanset disse grænser, og storindustrien forlangte sikkerhed for disse markeder og for den investerede kapital. Man kunne ikke have, at der i ét land blev ført én økonomisk politik, i et andet en helt anden og, allerværst, i et tredje måske en socialistisk præget politik. Der måtte ensartethed til, derfor blev fællesmarkedet skabt. Industrien og senere landbruget forlangte det for at sikre sig større fortjeneste, højere priser. Ved på den måde at leve op til den teknologiske udviklings krav kunne produktionsformen og den private ejendomsret stabiliseres og betrykkes, og risikoen for en socialistisk udvikling kunne begrænses. Fællesmarkedet er jo i hele sit væsen antisocialistisk.

Nu fremstilles det tit, som om Nordek er noget ganske andet, og det kan det måske blive, men efter traktatudkastet er det det ikke. Fællesstrækkene mellem Nordek og EEC er langt mere iøjnefaldende end forskellene. Danmark kan ikke som kapitalistisk land holde sig uden for markedsdan-